

Színház.

Péter és a nagyváros.

Garai Norbert vígjátéka a Nemzeti Színházban.

Vígjátéknak bohózat, bohózatnak sivár s még sivárságnak is ósdi. A kritikus, ki tódítani a dicséretben is áttal, époly kevéssé örömet dobálódzik a kategórikus ócsárlással. Csak-hogy ez eddig ismeretlen s további ismeretségre cseppet sem csábító szerző esetében joggal érezheti magát fölmentve minden tisztelet alól, mely-lyel még a gyámoltalanabb írói törekvések iránt is bizonyára tartozik. Elébe itt fantáziátlanul odavetett helyzetek kerülnek, melyek a «sancta simplicitas» komédiáját kívánnák meg-érzékíteni, de a szerző sancta simplici-tásán kívül a világon semmi egyebet meg nem érzékeltetnek. Pillanatokra azt vélnéd: e helyzetek kényszere majd csak kipattant itt-ott egy-egy jobb mondatot, — hiába: ez az érze-kenyebb veszteségünk nélkül németté lett szerző-hazánkfia a dialógusban a született antitalentum; amikor a színészre nézve előáll a perc impera-tívusza, hogy: no, most azután csak-ugyan legalább is valami vígjátéki közepességet kellene mondani, — akkor ő még ezt is sürgősen megtiltja s mondat vele olyan útszéli lapossá-got, hogy ahhoz képest a darabban annyit emlegetett zöld mező sem elég lapos és elég — zöld.

Balfogások a világ minden szín-házában akadtak s össze azért még egyik sem dőlt; de egy előkelő, állami, drámai színháznak ennyire balul fogni másként, mint — bekötött szemmel talán nem is lehet. Mondják: Rózsa-

hegyinek szántak vele parádés szere-pet. Nos, jeles színészt vészterhesebb «hatalmas» szereppel, mint színpadunk legjobb humoristáját e humormentes holdbeli Péterével, kárhozatba vinni valóban aligha lehetséges.

De a színház — mely a darabot a maga dramaturgiával fordítottatta le s az igazgató személyes rendezésében adatta elő — a kudarcért talán majd utólag is az érzéketlen közönséget s főleg az ádáz kritikát okolja. Pedig szegény kritikus még csak azt sem mondhatja többé, amit Dante: «Nézd meg s menj tovább...» Pétert már meg nem nézheted: Péter ebben a könyörtelen, színházra szánt garasait óvatosan fogához verő nagyvárosban örökre, a viszontlátás legvékonyabb reménye nélkül elmerült.

Porcellán.

Andai Ernő vígjátéka a Kamara Szín-házban.

Öt éve a Mikszáth-díjat egy igen fiatal író *Soha ilyen tavaszt!* című regénye nyerte el. Ez a szerző — miután közben színpadon is bemutatkozott — mostani vígjátékában megint egy efféle «soha ilyen tavaszt» drama-tizált, egy érzelmes polgárkisasszony májusi ábrándját az «álmok hercegé»-ről, ki egy hercegnek vélt hercegi titkár alakjában meg is zavarja éppen a huszadik születésnapját, hogy azután sürgősen kiderüljön: sokkal tanácsosabb a már rég előírányzott, kétségbe-ejtően bunfordi, de egyébként eszmé-nyien kitűnő «férjanyag» régészpro-fesszor megkaparintására koncentrá-lódni. A történet cseppet sem új és

cseppet sem igazabb, mint korábbi változatai bármelyikében. Andain érezni, hogy sok őszinte hangulati emléket őriz tavaszi diákszerelmekről és légvárépítésekről, innen van tagadhatatlan kedvessége, üde hangja és lírai kis ötletekben való gazdagsága. Hanem ezekből az őszinte emlékekből ő is csak úgy «alkot», hogy ami a kezéből kikerül, minden, csak nem őszinte, sőt merőben a «színpadiasság» konvencióihoz igazodó. Alakjaiban nincs egyetlen új vonás, helyzeteiben egyetlen új fordulat, itt «mindenki a maga mesterségét folytatja», a lelki mozzanatok átugorja vagy ellírálja, a pillanatnyi helyzetek tisztázódása felől époly biztonságban érezzük magunkat, mint ahogy kétségeink a végkifejlés iránt sincsenek. Az egész : a színpadi «adottságok» költészete. A színikritikus rendületlenül várna az újat és meggondolkozttatót és rendületlenül ez a régi és minden gondolkodást szigorúan megtakarító genre kerül elébe, egyszer hervadtában, egyszer frissebben. Az Andai esetében kétségtelenül frissebben. Annyit meg kell adni, hogy ízlése, szerénysége, behízelt hangja mind becsülést érdemel — a maga nemében ; csak ez a «maga neme» . . .

Darabjának várható sikerét Csathó Kálmán rendezésében ragyogó előadás szolgálja. Bajor Gizi a kedvesen, de sablonosan megírt leányszerepben a maga ezerszer gazdagabb, szinte már a másodperceknek is izgalmas lelkitalmat adó egyéniségével sugározza be a színpadot. Andai Pamfil Ilonkájának vannak lagymatagabb mozzanatai, — Bajor Gizinek nincsenek : él ő perzselőn, minden idegszálával — ha kell — a szerző alakja helyett is. Legnagyobb dalénekesnőnk, Medgyaszay Vilmát juttatja az eszünkbe, kinél, mikorrőpke chansonnokkal életsorsokat éget belénk, szintén nem volna ajánlatos dalainak pusztá írott szövegét szemügyre venni, mert — az ő lélekmelegének és fantáziájának csilláma nélkül — sivár és

színtelen kavicsot szorongatnánk mar-kunkban. Uray is kitűnő : az ilyen ár-talmatlan svihákoknak ő nemcsak a a szükséges szeretetreméltóságot, hanem a várható megbocsátást is játszva biztosítja. Aczél Ilona trafiktulajdonos őrnagy-özvegye nemes vígjátéki stflusban tartott alakítás, a Kürthy vezérigazgatója diszkrét komikumú charge-figura. Petheő Attila egyszerű és mértéktartó, Gál Gyula Pamfil Péter régiségkereskedője pedig époly jó, mint volt az *Elzevir*-beli Andersen János antikvárkönyvárus korában.

Az asszony és a bolondok.

Szabados Árpád színműve a Kamara Színházban.

Bánk bán-kori magyar környezetben az asszonyi kacérság és férfiúi indulatok hullámjátékát tárja elibénk a fiatal szerző, ki Aradon színészi és rendezői minőségben a dráma szolgálatában áll s aki e művével esztendeje Szegeden, majd a rádió mikrofonja előtt is már szóhoz jutott. Színpadi gyakorlata megóvta a kezdők súlyosabb technikai botlásaitól, de egyúttal — sajnos — egy kissé a színpadi köz-helyek felé is terelte. Egy forróvérű velencei szépséget állít a zajgó mellkasú férfiak, a szerelem bolondjai közé. Ez most az öregedő várúr felesége, de korábban ennek szentföldi hadba szálló öccsét hitegette, nemcsak szóval : szerelmi foglalóval is. Közben egy vendég német ritler sem reménytelenül legyeskedik körülötte. Végül pedig urának udvari bolondját is magába bolondítja. Mindez a keresztés-vitéz hazatértekor pattan ki, a testvérek vágytársakul kerülnek szembe, mignem az asszony «kisebbik ura» — ki e Putifárné mellett József nem méltatlan utódának bizonyul — a gyűlni kezdő, villámterhes felhőket bátyjáról is, magáról is elhárítja, az asszony pedig — hű bolondja kíséretében, ki az ő szép szeméért a félelmetes baj-

vívó németet is leparittyázta — visszavándorol Itália kacérabbul mosolygó ege alá.

Komoly becsvágygal, tiszteletreméltó írói gonddal vette munkába a szerző ezt a meglehetősen konvencionális drámai anyagot. Belőle szerencsésen ragadott meg egy szílat s talán ezt kellett volna az egészen erőteljesebben végigvezetnie: a két nagyindulatú testvér viszonyát, kiket éppen a legnagyobb békességbontó hatalom, a szerelmi vetélkedés vezet egymás meleg, atyafiságos szeretetébe. Ezekben a mozzanatokban meg-megindul a drámai vérkeringés, de annál jobban elakad a többiben: az asszony szinte iskolai penzumként mondja fel a romantikus színpadi kacérság egész kiskatéját, a ritter is színpadi ősei hosszú sorának jólismert menetrendje szerint «lézeng» és kötekedik, az udvari bolond pedig az egész darabon át egysíkú papiroskivágat módjára veti az árnyékot.

A színház a közönségnek a darab előadásával sok szolgálatot nem tett, de a szerzőnek valamelyest talán mégis s szavunk ez ellen sem lehet: hibátlan mű a színház rendelkezésére mindenkor aligha áll s a Szabados Árpád hibái legalább nem ellenszenvesekek s nem is egészen reménytelenek.

A kosztüm-stílusú drámának előadásában is némi színpadi kosztüm-stíluskísértett. Mátrai Erzsébet olasz démonja gyönyörű jelenség, de vérmérséklete az író elgondolását hiánytalanul nem fedi: ez az alak az idegenben hűtlenkedő Tőkés Anna perzselőbb temperamentumát kívánná. Kürti várurában sok a nemes részlet, de a háborgás és rezignáltság közt nem eléggé biztos járású. Egészen a maga helyén van Abonyi fiatalos lelkesége, emelthomlokú morális ereje, — s egészen rossz helyen van a más területen oly tehetséges Hosszú Zoltán a csinált szentimentalizmusú bolond riktó szürkeségében.

Evelyn.

Lengyel Menyhért színműve a Vig-színházban.

Minden írói merészségnek mi nagy tisztelői vagyunk, valameddig a merészséget valódi írói inspiráció fedezi. A színházi élmény-befogadás kollektív természetéből folyik, hogy színpadon a «kényes» téma kényesebb, mint könyvben, hanem azért az irodalmi *passe par tout*-ja ide is érvényes, ha vele itt szót nem sívár számítás, hanem költői alkotás kényszere kér. Lengyel Menyhért azt vallja, hogy teljes őszinteséggel kívánt írni a «vágyakról és tüzekről, mik az előítéletektől felszabadult nőt veszélyes kalandokba sodorhatják», mindarról, amiből a színpad nyilvánosságáig elég kevés jutott el. De abban, amit ad, ily veszélyes kalanddal inkább csak játszik, azt színpadilag szinte *ad absurdum* kizsákmányolja, a «vágyak és tüzek» genetikáját, emberi és drámai kibogozását egészen elejti s az «előítéletektől felszabadult nő»-vel szemben végül még a maga írói állásfoglalását is lerovatlan adósságul hagyja a közönségre.

A szekszuális válságok drámájának nehézségei elől a könnyű színpadi kontraszthatások területére menekül, csodálatos kétéletű Evelynjét ugyanazzal a férfival előbb egy párizsi álbriidgesalon elegáns züllöttségében, majd egy londoni úri otthon családi tisztaságában állítja szembe, végül pedig ezt a két világot összehozza a legképtelenebb félmegoldásban. Evelyn ezt a «veszélyes kaland»-ot ép bőrrel megússza, noha esete éppen nem a hisztéria kórtanából ismert *second état* nevű ködös állapot, hanem az éber tudat ellenőrzése alatt álló vakmerő mutatvány: az érzéki aberráció mekkora foka egyeztethető össze a — «mintafeleség»-i minőséggel. S a szerző nagy «bátorság»-a éppen e vonatkozásban esik a számító öncélúság gyanú-

jába : a kérdést szándékosan nyitva hagyja, hadd fájtassa fejét rajta a közönség. Ilyesmire a színház reklám-közleménye is buzgón invitál : «NÉZZE MEG — úgymond — Lengyel Menyhért új darabját. Olyan problémát vet föl, amilyent még nem tárgyaltak. SZÓLJON HOZZÁ !» Még azt is hozzá tehetnék volna : «Itt látható az ELŐÍTÉLETEKTŐL FELSZABADULT NŐ !»

Ezt a nőt Gombaszögi Frida nagy színészi biztossággal s az itt annyira fontos eszköz-beli választékossággal játszotta. Az érzékek kalandorában az úrinő kontúrjait, a feleségi szerep nagy komédiajátzásában a lefojtott hetéra-ösztönöket egyforma maesztriával érezte, a titokzatosság varázsa pedig egyéniségétől amúgy sem idegen. Rajnai férjét mintha kezdettől fogva bénítaná az a színészilag is megoldhatatlan feladat, mely rá a darab végén vár. Törzs ragaszkodik ahhoz a «tiszteletes férfi»-hoz, akit a szerző e «harmadik»-nak figurájában megírni kívánt, állandó küzdelemben azzal a csöppet sem tisztességes férfival, akivé ez az alak a szerző kezében sikerült. Góthnének kiváló színei vannak a nagystílusú amoralitáshoz. Az együttesben a tavaly bemutatkozott Márkus Margit üde hangja is kellemesen tűnt fel.

Becsületes megtaláló.

László Aladár vígjátéka a Magyar Színházban.

A szerző, ki esztendeje másodmagával mutatkozott be színpadon, ezúttal a maga konyháján főz : nem

valami meglepő invencióval, de eléggé ízesen. A becsületes megtalálóról kanyarít ügyesen elindított s kissé meszterkélten megoldott történetet, aki ezúttal sem nem becsületes, sem nem megtaláló, hanem egyike a színpadon újabban igen elszaporodott «gangster»-figurák kellemesebb példányainak. Az előre megfontoltan «megtalált» aranyretikül tulajdonosánál, egy vidám özvegnél, tizenkét órán át magántitkárul működik, az alkalmazotti hűség mintaképeként s még a csattanóul tervezett villakifosztásról is lemond, mert közben érzelmileg is megpörkölődik. Mindez nem túlságosan új dolog s hogy zsöllyénkről barátságosan végighallgatjuk : a szerző dialogizáló ügyességén fordul meg ; a dialógus is végiglen egy témát variálgat, de fordulatosan és bizonyos jóleső mértéktartással. Fodor László rokonihletű *Ékszerrablás*-ától abban üt el szerencsésen, hogy vékony ötletét nem találja fel oly nagy garral s az egészet egységesebb vígjátéki tónusban tartja.

Az előadás is ezzel a finomabb hanggal hatott. Belőle két előkelő színvonalú alakítás emelkedik ki : a Makay Margitnak — szerepét sok egyéni árnyalattal meggazdagító — kacér rózsadombi plutokrata hölgye, meg a címszerepben a Páger Antal ezúttal is szép színészi jövővel biztató művészi munkája. Ő itt is bátran szakított a szerep-sablonnal : a «gavallér» betörőkben már megszokott parkett-táncos-magatartással ; ehelyett választékos játékmodorral, enyhén melankólikus aláfestéssel vitt új vonást a régi figurába.

Rédey Tivadar.

Külföldi klasszikus színházi esték.

II. Richárd új rendezése a Burgszínházban.

Az emberi izléstörténelem egyik legérdekesebb és igen tanulságos, hatalmas fejezetét jelentené az, ha valaki

megírná a világirodalom híres drámáinak *színpadi életrajzát*. Mindenkor ugyanis a maga képére és hasonlóságára formálta és formálja át a régi darabokat és a megelevenítés összes tényezőjét. Súlykönyvek, rendező-

példányok, díszlet és kosztümtervek, egykorú kritikák és följegyzések tanuskodnak a drámák színpadi kaméleon-életéről. A mai kor *tudatosan* keresi a belső kapcsok megteremtését az előadásban a *régi* színpadi alkotások és a *mai* közönség között. Ez a tudatos közvetítő: a rendező. Az ő feladata például többek között: az előadásnak, mint *látásélménynek* jellegét megszabni a díszlettervező számára, akinek munkája ily módon szervesen kapcsolódik be az előadásba. A magyar színházlátogató és színházszerető közönség előtt ezek a körülmények alig ismeretesek. Azt reméljük, hogy külföldi klasszikus előadások rendezéskritikai elemzésével sikerül majd az olvasó figyelmét az előadások e nem lényegtelen mozzanatára felhívni, ezáltal kritikai érzékét fejlesztve, a színház új szépségeire eszméltetni.

*

II. *Richard* Shakespeare egyik leg-problematisabb értékű, emellett színpadi szempontból hálátlan darabja. II. *Richard*, ez a trónrakerült Hamlet, energiátlanságával, állandó összeroppanásaival, a történelmi tények laza szövetét nem tudja elég érdekes színekkel átszőni... Az előadás, a színészek és a rendezés feladata megkapóvá tenni ezt a szétomló képsort, értelmet adni a mai ember, a *mai néző* szempontjából az előadásnak.

A Burgtheater felelevenítése színészi részében alig, rendezői részről félig oldotta meg ezt a nagy feladatot. Raoul Aslan, a címszereplő túlságosan femininnek rajzolta II. *Richard* figuráját. Puha mozgásával, asszonyos kosztümjeiben néhol pathológiásan nő volt. Az együttes a Burgtheater átlag-előadásainak színvonalán mozgott. Különösen gyenge nivót mutatott a *női gárda*. Mégis, tanulságos az előadás *színpadművészi* szempontból.

A színlap tanúsága szerint *Franz Dingelstedt* átdolgozása nyomán folyt

a rendezés, azonban igazán nem kell sűgőkönyv-összehasonlításához folyamodnunk, hogy megállapítsuk: édeskevés köze van Dingelstedtnek az előadáshoz, mely egy kép (II. 1.) kimaradása és két kép összevonása (III. 1. és 2.) kivételével pontosan betartotta a dráma eredeti jelenetkezési sorrendjét, Shakespeare királydrámáinak legnagyobb német rendezője pedig a kor díszletezési nehézségei miatt bizony négy-öt szintérre és felvonásba gyurta össze a drámák képeit, mely a jelen esetben pl. *tizenkilenc*. A *díszlet* kérdése tehát a rendezés egyik fontos problémája, mert hiszen nemcsak a gyors színváltás okoz gondot, hanem a bármilyen megoldást egyesíteni kell a darabot alátámasztó hangulat-szugesztiójával.

A bécsi Nemzeti Könyvtár színházi gyűjteményében van egy rajz Johann Kautskytól, aki a Burgtheater éppen 30 év előtti II. *Richard* előadása számára tervezett díszletet (1901. V. 12.). A jeles dekoratőr érdekes termegoldással dolgozott és pontos, lehetőség szerint korhű szobát tervezett a királyné számára. A falakat primitív-rajzú gobelinek borítják, a mennyezet fagerendás, ölmozott, színes üvegablakok... A középtől kissé balra egy hatalmas, gótikus díszítményekben gazdag kandalló. Harminc év után ez a gazdag, nehézkes terem egyetlen művészi, brokát hatású függönnyé egyszerűsödött, csak a kandalló maradt a helyén, — a középtől kissé balra... Kautsky pálya- és kortársa, Gilbert Lehner, egysor klaszikus és új drámát inszenált a 80-as évek végétől körülbelül 1910-ig a Burgtheaternek, a korénál nagyvonalúbb realizmus stílusában. Annyira rányomta az egyes tervezők műveire közös bélyegét a Burgtheater, hogy senki se vette észre, ha *egy* darab különböző díszleteit *két-három* művész tervezte és ugyanaz a díszlet nyugodtan szerepelhetett *több* darab-

ban. Igy Lehnertől az említett színházgyűjteményben látható «Hamlet, Saal» című terem játszott még a «Jüdin von Toledo», «Romeo és Júlia», «Lear király» és a — II. Richárd előadásain is... (Pompás hatású oszlopos csarnok, balra nagy boltíves nyílással valami udvarra, mely kisebb, oszlopokon nyugvó román ívekben folytatódik.) Tehát: egy előadáson: Kautsky és Lehner. Ma nehezen lehetne összekeverni egy estén Oskar Stonad és Alfred Roller díszleteit, vagy akár ugyanannak a díszlettervezőnek két különböző darabhoz készült dekorációit is.

Érdekes összevetni a harminc év előtti rendezői megoldást, Ottó Reigbert modern, éppen tíz éves (1921) díszletterveit és a mai Burgtheater előadást. Ottó Reigbert a modern színpadművészet nagy forradalma után nyul e témához, mely elsöpört a színpadról minden felesleges realizmust és a művészi kifejezést tűzte ki főcéljául. Az első kép mindjárt megfogja az embert: fekete háttér előtt, a színpad jobb oldalán, ferdén beállított, magas, hármastagolású obeliszkszerű térforma alatt ül II. Richard, stilizált, gótikus trónon. Az obeliszktől jobbról-balról egy-egy kockán áll két díszruhás figura. A trón emelvényéről ferdén fut le a színpad bal előteréig egy vörös szőnyeg. A bal háttérben, az árnyékban egy hasonló hármastest-köteg áll, mint a trón mögött. Ez a motívum: a kék és vörös színekben tartott, fenn félkörívben lekerekített hármastag, lapos oszloptest csaknem minden interieurjelenetben visszatér. A színpad színpadszerűségének hangsúlyozása a minél érdekesebb expresszió kedvéért az olyan jelenetekben azután, mint a II. felv. 2. képe, fény és árnyékjátékok misztikus lendületében éli ki magát.

Ez megint a kor Shakespeare-je, a színpadi élmény-szuggesztió után vágyódó kor II. Richárdja, mint ahogyan a harminc év előtti előadás is a nyu-

godtan, harmónikusan élő polgárság kiegyensúlyozott, realizstikus világnézetének jegyében folyt le.

A mai néző, legalább is az a közönségréteg, mely a Burgtheaterbe jár, túl van a minden áron való újat akarástól. A színpad a II. Richárd előadásán valóban ennek a lehiggadt, stílusban ha nem is ideálisan egységes, de mindvégig izléses modernség jegyében áll. A színpadot az angol gótika szellemében tartott nagyon dekoratív, plasztikus, állandó kettős előkeret fogja történelmi hangulatot keltő módon körül. A két ráma közötti előszínpadról jobbra-balra állandó járás. A belső keret mögött a színpad két lépcsőfokkal emelkedik. Ezen túl változó brokáthatású függönyök jelzik az interieuröket. Mindjárt az első képfestőien szép: mély bordó, bőredozetű függöny előtt a trón, jobbra-balra a csillogó ruhás kíséret. A második kép új termét egy gyors függönycserre és kissé más világítás jelzi. Érdekes a párviadal-jelenet színpada: a függönyök szétnyitva, a trón háttal a közönségnek, a színpad hátsó része lemélyítve, mintha Richárd valami teraszról nézné a viadalt. A következő képben: megint új, komoly, sötét brokátháttér, a beteg Gaunt széken ül. A királyné kandallós «szobáját» már említettük. Bár érdekes, de a stílusból kizökkenő egy fehér háttérre kék fényvel vetített sziluett-erdő, mely a glostershiri vadont akarja jelezni. A halálraítélt Busky és Green fáklyák komor vöröses-sárga fényében mennek a tőkéhez, ahol a bakó már várja őket. Amikor emeli a bárdot, sötétség, függöny. Mire világos lesz: *naturalista* sziklák jelzik az emeltebb második színpadon, az archaikus állandó keret mögött a walesi partokat. Ez a valóság-utánczás nyílt ellentmondása az egész iszcenálással, bántó. Ugyanez megismétlődik a következő két képnél (Flint-vár és a York herceg kertje), hogy annál teljesebb kárpótlást kap-

juk az előadás *egyetlen szünete* után a IV. felvonás első képében. Fekete függönyben mélytűzű színekkel két hatalmas, ódon üvegablak — monumentálisan szép ez a Westminster-hall. Ebben a jelenetben felizzik a dráma, mint valami hamvadó parázs, a trónról való lemondás nagy fájdalma, egy energiátlan ember tragédiája forró atmoszférát teremt a nézőtérén: a dráma találkozott a közönséggel... Érdekes a Tower-felé vezető utca jelzése pár faltömbbel, a yorki herceg palotájának terme már realiztikus, masszív falával, valóságos ajtóival. Az új király windsori kastélytermét csak úgy egy brokát-függöny jelzi, mint a szerencsétlen Richárdéit az előző képekben. A pomfreti börtön térhatása érdekes. Jobbról egy vasrácsos kerek kis ablak világítja meg halvány arcát a nagy monológ alatt és a királygyilkosságot. Az utolsó képet nem terembe, hanem a palota

elé helyezi a rendezés. Lépcsők futnak fel a nagy, egyszerű, négyszögletes kapunyíláson át be, a palotába. Hideg, kékes-szürke, tompa fény, csak a kapunyíláson túl, a fekete háttér előtt süt egy meleg, sárga sugár és világítja meg a tétován kilépő új királyt egy pillanatra, mikor a *volt* király földön heverő holttestét jön megpillantani.

Mindvégig lüktető tempó: a *mai* ember pauzákat nem tűrő élettempója.

*

Nincsen értelme a rendezésnek *játékmesteri*, színészek alakítását ellenőrző és javító munkáját bírálat tárgyává tenni, mert ez az előadás mindenki részéről való ismerete esetén lehetne csak eredményes, tanulságos. A bécsi *II. Richárd* rendezés azt bizonyítja, hogy a színpadnak mindvégig egységes stílusban *együtt kell élnie* az előadással!

(Bécs.)

Németh Antal.

Képzőművészet.

Nemzeti Szalón.

A hetvennegyedik csoportkiállítás szereplői között különösen feltűnik *Káplár Miklós* festő, kinek nevével elsőízben találkozik a közönség. *Káplár* az autodidakták rögzös útját járta, míg *Rippl-Rónai József* mellé nem került, akinek művészete intenzív hatással volt reá. Később a magyar föld és táj szépségei ragadták meg, hosszabb ideig a Hortobágyon dolgozott s körülbelül abba az irányba fejlődött, mint a Hortobágy másik szerelmese, *Boromisza Tibor*. Tájakat és magyar típusokat ábrázol, előadásából optimizmus és fiatalos derű csendül ki s ha néha még túlságosan közeledik is az etnográfia határaihoz, művészete fejlődésképes és biztató. *Hacki Zoltán* munkái közül a nagyvonalú, jól összefogott tájképek a jelentékenyebbek. A Pozsonyban dol-

gozó művész szolid technikai tudása, nem csillogó, de becsületes előadási módja biztató a jövőjére nézve. *László Béla* és *G. Pataky Etelka* vásznai is a jobbak közé tartoznak, az előbbinek darabos előadási módja sokszor még egyenetlen, az utóbbi finom tájképekkel szerepel. A kiállítás szobrásza, *Forgács-Hann* Erzsébet izgatott formavilágú, erőteljes, de még nem teljesen kiforrott plasztikákat mutatott be. Az iparművészeti anyag szép és változatos volt.

Ernst-múzeum.

A legutóbbi csoportkiállítás leg-erősebb résztvevője *Czóbel Béla*, ki évek óta külföldön dolgozik s így fejlődését nehéz szemmel tartani. Évekkel ezelőtt állított ki utoljára Budapesten s azt kell tapasztalni, hogy azóta magaalakította stílusa nem sokat változott. Nem megnyerő, mégis értékes